

Okresný úrad v Bratislave
Odbor opravných prostriedkov,
referát pôdohospodárstva
Tomášikova 46,
832 05 Bratislava

Vec: Stanovisko vo veci vyhotovenia programu starostlivosti o lesy pre lesný celok LESY SR Bratislava na obdobie rokov 2016 – 2025.

Na základe verejnej vyhlášky (OU-BA-OOP4-2016/008029) ako účastníci konania zasielame stanovisko do konania vo veci vyhotovenia Plánu starostlivosti o les pre Lesný celok Bratislava pre obdobie rokov 2016-2025 (ďalej len ako „PSL“).

Vyhlasujeme, že sme sa oboznámili s podkladmi k rozhodnutiu a zároveň si dovoľujeme k zverejneným podkladom podať nasledovné pripomienky:

1. Územie dotknuté predmetným PSL má zásadný význam pre rekreáciu obyvateľov Bratislavy, ako hlavného a najväčšieho mesta Slovenska. Na viacerých plochách predmetné lesy priamo susedia s husto obývanými sídliskami (napr. CHA Sihot', CHA Pečniansky les, Územia európskeho významu Biskupické luhy, Bratislavské luhy a Ostrovné lúčky). Vzhľadom na pomerne nízke zastúpenie zelene v obytných zónach je blízkosť zachovalých lesov nenahraditeľná pre oddych a regeneráciu obyvateľov hlavného mesta.

Zachovalé lesy významným spôsobom udržiavajú priaznivú klímu v prostredí mesta - znižujú prašnosť vzduchu, tlmia extrémne horúčavy a suchá počas letného obdobia. Znižujú riziko chorôb vyvolaných zvýšenou prašnosťou (astma, alergie a pod.) ako aj extrémnymi horúčkami (kolaps, zvýšené riziko srdcovo-cievnych príhod – najmä u starších obyvateľov).

Priestorová a veková štruktúra lesných porastov, ktoré vzniknú po výsadbách na miestach vyťažených porastov

Máme za to, že objem ťažby, ako aj spôsob jej realizácie navrhovaný v predmetnom PSL bude mať významný negatívny vplyv na plnenie vyššie uvedených funkcií.

Na viacerých miestach vzniknú po holoruboch veľké otvorené plochy, ktoré sa počas dňa výrazne prehrievajú, čím prispievajú k vzniku horúceho a suchého vzduchu. Rovnako aj monokultúry nepôvodných šľachtených topoľov, vzhľadom na odlišnú priestorovú štruktúru stromovej etáže neplnia vyššie uvedené funkcie v takej miere ako prirodzené lužné lesy. Oveľa nižší je aj ich potenciál pre rekreáciu a oddych.

V Mestských lesoch Bratislava už bola z dôvodu rekreácie a ochrany prírody znížená obnovná ťažba o približne 2/3 etátu. Žiadame preto Okresný úrad, aby prehodnotil úroveň celkovej úmyselnej ťažby dreva v lesoch spravovaných Lesmi SR. Keďže všetky lesy na území hlavného mesta plnia podobné funkcie, žiadame, aby navrhovaná ťažba rešpektovala rekreačný a ochranný potenciál a mimoprodukčné funkcie daného lesného celku a aby bola znížená v podobnej miere ako v Mestských lesoch Bratislava.

2. Územie bolo v minulosti zaradené do kategórie „Lesy osobitného určenia“ v zmysle zákona o lesoch 326/2005 z.z. § 14, podľa písmena c) (prímestské a ďalšie lesy s významnou zdravotnou, kultúrnou, alebo rekreačnou funkciou) a e) (v chránených územiach a na lesných pozemkoch

s výskytom biotopov európskeho významu alebo chránených druhov). V návrhu PSL na roky 2016 – 2025 je však už väčšina lesov zaradená v kategórii „Hospodárske lesy“. Žiadame Okresný úrad, aby opätovne zaradil všetky lesy na území mesta Bratislava do kategórie „Lesy osobitného určenia“, vzhľadom na významný rekreačný a športový potenciál pre obyvateľov mesta Bratislava, ako aj výskyt biotopov a druhov európskeho významu. Jedná sa o všetky JPRL na ploche Území európskeho významu Bratislavské luhy, Biskupické luhy, Ostrovné lúčky a Chráneného areálu Jarovská Bažantnica.

3. Lužné lesy sú jedným z najohrozenejších biotopov na Slovensku, ako aj v celej Európe. V LC Bratislava sa nachádzajú jedny z posledných zachovalých zvyškov Dunajských lužných lesov na Slovensku. V mnohých prípadoch ide o 90 a viacročné porasty so zachovalým drevinovým zložením. V rámci predmetného PSL sa vo viacerých takýchto porastoch navrhuje ťažba, vo viacerých prípadoch aj holorubným spôsobom (napr. JPRL 173, 177_1, 192_1, 196). Takýto zásah bude mať jednoznačne za následok zničenie biotopu európskeho významu, čo je v priamom rozpore so zákonom 543/2002 z.z. (paragraf 5, ods. 5 tohto zákona, ako aj inde), ako aj so smernicou o biotopoch (Smernica Rady č. 92/43/EHS), ktorej ratifikácia a dodržiavanie je súčasťou záväzkov, ktoré Slovenská Republika prijala so vstupom do Európskej únie.

Biotopy mäkkých a tvrdých lužných lesov (t.j. kódy biotopov *91E0 a 91F0) nie je možné obnoviť umelou obnovou, a to ani pri vysádzaní stanovištne pôvodných drevín. Rovnako sú obmedzené aj podmienky pre prirodzenú obnovu týchto biotopov.

Aj v prípade realizácie ťažby formou účelového výberu dochádza vplyvom zmenených mikroklimatických a svetelných podmienok k rýchlej mineralizácii pôdneho humusu, spojenej s uvoľňovaním živín. V dôsledku tohto procesu dochádza na plochách kde boli realizované ťažby k rýchlemu šíreniu invázných rastlín – najmä zlatobyľe, ale aj napr. pajasaňa žliazkatého. Takáto situácia nastala napr. po ťažbách účelovým výberom realizovaných v predchádzajúcom decéniu v CHA Pečniansky les. Namiesto prirodzeného zmladenia zarástli otvorené plochy hustým porastom invázných rastlín. Pripomíname, že ide o druhy uvedené vo vyhláske Ministerstva životného prostredia SR č. 24/2003. Podľa §7b, ods. 3 zákona 543/2002 je vlastník, resp. správca pozemku povinný odstraňovať na pozemku invázne rastliny a starať sa o pozemok tak, aby sa zamedzilo ich opätovnému šíreniu.

Vzhľadom na vyššie spomenuté skutočnosti je prakticky isté, že ďalšie ťažby realizované v porastoch tvrdých lužných lesov budú mať za následok šírenie invázných drevín a teda aj porušenie §7b, ods. 3 zákona 543/2002.

Z tohto dôvodu žiadame, aby na ploche CHA Pečniansky les, Území európskeho významu Bratislavské luhy, Biskupické luhy, Ostrovné lúčky a Chráneného areálu Jarovská Bažantnica – v JPRL, kde v drevinovom zložení prevládajú domáce druhy drevín neboli realizované obnovné zásahy, a to ani za účelom rekonštrukcie lesa.

Vzhľadom na vyššie uvedené žiadame, aby boli do PSL zahrnuté **všetky** pripomienky uvedené v Prílohe 1 ako aj pripomienky v Prílohe 2 tohto stanoviska.

Žiadame tiež, aby boli pripomienky v Prílohe 1 zapracované aj do dokumentu “Schválené hospodárske opatrenia na prvý rok platnosti PSL v LC Lesy SR Bratislava” – tzn. aby bol tento dokument zmenený do takej formy, ktorá bude v súlade s týmito pripomienkami.

Všetky pripomienky uvedené v tomto bode sú zásadné. Ich nerešpektovaním dôjde k nenávratnému poškodeniu, resp. zničeniu biotopov európskeho významu a teda aj porušeniu zákona 543/2002 a záväzkov vyplývajúcich zo smernice o biotopoch.

4. Všetky JPRL nachádzajúce sa v ochranných pásmach vodných zdrojov, kde je drevinové zloženie tvorené domácimi druhmi drevín požadujeme ponechať bez zásahu. V porastoch s čiastočným zastúpením hybridných euroamerických topoľov požadujeme pri všetkých

obnovných či výchovných ťažbách ponechať všetky domáce dreviny a po výrube požadujeme zalesnenie stanovištne pôvodnými druhmi drevín.

Intenzívne formy hospodárenia používané pri pestovaní euroamerických hybridných topoľov vedú k podstatnému narúšaniu vlastností pôdy, čo má za následok zhoršenie jej filtračnej schopnosti a tým aj zvýšené riziko kontaminácie podzemných vôd.

Rovnako vedú aj k šíreniu invázných rastlín (zlatobyľ kanadská, pajaseň žliazkatý, javorovec jaseňolistý a ďalšie). Odstránenie takýchto druhov rastlín je možné často iba s použitím chemických látok, čo je v ochrannom pásme vodného zdroja neprípustné.

5. Podľa zákona 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny je v štvrtom a piatom stupni ochrany prírody zakázané budovať oplotenie pozemku za hranicami zastavaného územia obce okrem oplotenia lesnej škôlky, ovocného sadu a vinice (§15 g) a v druhom a treťom stupni ochrany prírody sa na takúto činnosť vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody (§13 d). Žiadame okresný úrad, aby zakázal akékoľvek oplocovanie pozemkov pre účely lesného hospodárstva v PSL pre LC Bratislava
6. Nakoľko zverejnený materiál návrhu PSL na roky 2016 – 2025 neobsahuje všeobecnú časť, ktorá je podľa zákona 326/2005 z.z. §40 súčasťou PSL, žiadame Okresný úrad okamžite pozastaviť proces oboznamovania sa s podkladmi k rozhodnutiu o schválení návrhu PSL pre LC Lesy SR Bratislava na obdobie rokov 2016-2025 až kým materiál nebude kompletný. Vo všeobecnej časti bývajú uvedené viaceré podstatné podmienky ochrany prírody a detaily ohľadne spôsobu ťažby, ako aj údaje o celkovom objeme plánovanej ťažby.

Žiadame Okresný úrad, aby odmietol súčasný návrh PSL na roky 2016-25 a žiadal jeho prispôsobenie spoločenskému záujmu v prospech ochrany zdrojov pitnej vody, ochrany biotopov európskeho významu, ako aj zabezpečenia rekreačnej funkcie pre obyvateľov Bratislavy. Akceptovanie aktuálneho návrhu PSL bude mať za následok akceleráciu nespokojnosti obyvateľstva a zbytočné vyostrovanie konfliktov.

Z tohto dôvodu žiadame, aby Okresný úrad požadoval prepracovanie súčasného návrhu PSL do takej formy, v ktorej budú zahrnuté všetky požiadavky uvedené v Prílohách 1 a 2 tohto stanoviska. Zohľadnenie týchto požiadaviek je nevyhnutným predpokladom pre zachovanie všetkých funkcií lesov v LC Bratislava – vrátane verejnoprospešných.

Žiadame tiež, aby sme boli XXX (názov, adresa sídla) zaradený ako účastník konania vo veci vyhotovenia programu starostlivosti o lesy pre lesný celok LESY SR Bratislava na obdobie rokov 2016 – 2025.

Odôvodnenie:

Ako zástupcom organizácie, zaoberajúcej sa ochranou prírody v regióne západného Slovenska nám záleží na tom, ako sa hospodári v lesoch v okolí hlavného mesta SR, Bratislavy. Nový návrh PSL pre LC Bratislava v správe Lesy SR na roky 2016 – 2025 nezohľadňuje mimoprodukčné funkcie lesa, určuje väčšinu lesov ako lesy hospodárske, čo môže byť v konflikte s funkciou ochrany prírody.

sa zameriava na ochranu prírody a obnovu narušených prírodných ekosystémov juhozápadného Slovenska - najmä v Podunajsku, na Záhorí a v Malých Karpatoch. Zoberáme sa ochranou a starostlivosťou o lesy, obnovou mokradí a ochranou konkrétnych vzácnych druhov rastlín a živočíchov ako aj ich biotopov.

V Bratislave sa nachádzajú vzácnymi územiaми lužných či karpatských lesov. Najmä lužné biotopy sú v rámci Slovenska i celej Európy jedinečné. Sú to posledné zvyšky ukážok lužného lesa. V návrhu PSL sa počíta s výrubom mnohých vzácných porastov, ktoré sú zaradené do sústavy Natura 2000 ako biotopy národného, či dokonca prioritného významu. Zásahom do týchto ekosytémov - ťažbou dreva nastane strata biodiverzity a narušenie stability prostredia. Stabilný a zdravý les má množstvo dôležitých mimoprodukčných funkcií ako je napríklad zlepšovanie klímy, ochrana pred povodňami, alebo ochrana pôdy. Ťažba, ako aj výsadba nepôvodných hybridných kanadských topoľov napomáha šíreniu invázných druhov rastlín, ktoré sú v nížinných biotopoch veľkým problémom. Ich odstránenie je možné len za použitia chemických látok, čo je v chránených územiach a v ochranných pásmach vodných zdrojov neprípustné.

Registrujeme tiež čoraz častejšie sťažnosti občanov Bratislavy, ktorým je prebiehajúcou ťažbou znemožnená rekreácia, či športové aktivity.

Žiadame Okresný úrad, aby odmietol súčasný návrh PSL na roky 2016-25 a žiadal jeho prispôsobenie skutočnému využívaniu lesov a spoločenskému záujmu. Veríme, že ochrana prírody nie je ľahostajná ani užívateľom lesa a hospodárske činnosti budú rešpektovať tieto požiadavky. Akceptovanie aktuálneho návrhu PSL bude mať za následok nárast nespokojnosti občanov hlavného mesta SR a zbytočné vyostrovanie konfliktov. Preto žiadame Okresný úrad aby vyhovel požiadavkám ochrany prírody a jasne odmietol potláčanie funkcie ochrany prírody, žiadal zaradenie lesov do kategórie „Lesy osobitného určenia“, žiadal o zapracovanie zníženia objemu ťažby, lokalizácie ťažby pri rekreačnej infraštruktúre ako aj spôsobu výkonu hospodárskych opatrení priamo do PSL pre LC Lesy SR Bratislava na roky 2016-2025.